

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของสำนักงานสอบบัญชี ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบประเภทสำนักงานสอบบัญชีที่มีผลต่อระดับ ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของสำนักงานสอบบัญชี โดยมีวัตถุประสงค์การศึกษาดังนี้

1. เพื่อศึกษาถึงระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของสำนักงานสอบบัญชี ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ด้านการเงิน

1.2 ด้านลูกค้า

1.3 ด้านกระบวนการภายใน

1.4 ด้านการเรียนรู้และการพัฒนา

2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพงานสอบบัญชี

3. เพื่อแสดงข้อเท็จจริงและ ข้อบ่งชี้ของปัญหาให้ผู้เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางปรับปรุง และพัฒนากระบวนการปฏิบัติงานของสำนักงานสอบบัญชีให้มีประสิทธิภาพ

4. เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับการวิจัย และอ้างอิงต่อไปในอนาคต

โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของสำนักงานสอบบัญชี

ส่วนที่ 2 ระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของสำนักงานสอบบัญชี

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขปัญหา

ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นนำมาวิเคราะห์ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For Windows (Statistical Package for the Social Science for Windows) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ ความแปรปรวน (One-way ANOVA) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสามารถ สรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ผลการวิจัยในบทที่ 4 สามารถสรุปผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยพื้นฐานของสำนักงานสอบบัญชี

1.1 ประเภทสำนักงานสอบบัญชี ประกอบด้วย กิจการเจ้าของคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 13.80 คณะบุคคล คิดเป็นร้อยละ 5.80 ห้างหุ้นส่วนจำกัด คิดเป็นร้อยละ 36.90 และบริษัทจำกัด คิดเป็นร้อยละ 43.60

1.2 จำนวนพนักงาน โดยส่วนใหญ่มีพนักงานปฏิบัติงานอยู่ 7-9 คน คิดเป็นร้อยละ 39.60.

1.3 อายุของสำนักงานสอบบัญชี โดยส่วนใหญ่มีอายุงาน 3-6 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.30

1.4 จำนวนลูกค้า โดยส่วนใหญ่มีจำนวนลูกค้า 81 ราย -100 ราย คิดเป็นร้อยละ 36.40

1.5 จำนวนผู้สอบบัญชีรับอนุญาต โดยส่วนใหญ่มีผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ตั้งแต่ 1-3 ราย คิดเป็นร้อยละ 81.80

1.6 จำนวนผู้สอบบัญชีภาษีอากร โดยส่วนใหญ่ไม่มีผู้สอบบัญชีภาษีอากร รับงานตรวจสอบคิดเป็นร้อยละ 52.40

2. ระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของสำนักงานสอบบัญชีโดยรวม

2.1 ด้านการเงิน

ระดับปัญหาและอุปสรรคที่มีปัญหามาก (ด้านการเงิน) คือ ปัญหาค่าธรรมเนียมของงานสอบบัญชีจากลูกค้า ปัญหารองลงมาอันดับที่ 2 คือ ปัญหาการติดตามหนี้ กรณีลูกหนี้ค้างชำระค่าสอบบัญชี

2.2 ด้านลูกค้า

ระดับปัญหาและอุปสรรคที่มีปัญหามากเป็นอันดับแรก คือ ปัญหาระบบการควบคุมภายในขององค์กรลูกค้า ปัญหารองลงมาอันดับที่สอง คือ ปัญหาความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานด้านบัญชีของพนักงานบริษัทลูกค้า

2.3 ด้านกระบวนการภายใน

ระดับปัญหาและอุปสรรคที่มีปัญหามากเป็นอันดับแรก คือ ปัญหาการสอบทานและควบคุมงานตรวจสอบโดยหัวหน้างาน ตามหลักการควบคุมคุณภาพบัญชี ปัญหารองลงมาอันดับที่ 2 คือ ความรู้ความชำนาญด้านการตรวจสอบบัญชีของพนักงานสอบบัญชี

2.4 ด้านการเรียนรู้และการพัฒนา

ระดับปัญหาและอุปสรรคที่มีปัญหามากเป็นอันดับแรก คือ ปัญหาการพัฒนาความรู้และฝึกอบรมพนักงานสอบบัญชีอย่างสม่ำเสมอ ในเรื่องเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชี การสอบบัญชี ประกาศ คำสั่ง และกฎระเบียบของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านสอบบัญชี ปัญหารองลงมาอันดับที่ 2 คือ ปัญหาการส่งเสริมขวัญกำลังใจพนักงาน

3. การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานสำนักงานสอบบัญชีกับปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติงานของสำนักงานสอบบัญชี

สมมติฐานที่ 1 : จำนวนลูกค้ามีผลต่อการสอบทานงานตามหลักการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีอย่างมีนัยสำคัญ

ผลการทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่าจำนวนลูกค้าที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อการสอบทานงานและควบคุมงานการตรวจสอบตามหลักการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญ

สมมติฐานที่ 2 : ประเภทของสำนักงานสอบบัญชีมีผลต่อความรู้ความชำนาญ การตรวจสอบบัญชีของพนักงานสอบบัญชีอย่างมีนัยสำคัญ

ผลการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่าประเภทของสำนักงานสอบบัญชีที่แตกต่างกัน มีผลต่อความรู้ความชำนาญด้านการตรวจสอบบัญชีของพนักงานสอบบัญชี ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญ

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพงานสอบบัญชีนั้นคือ ความรู้ความชำนาญด้านการตรวจสอบบัญชีในสำนักงานสอบบัญชีแต่ละประเภท ผู้วิจัยมีความเห็นว่าสำนักงานสอบบัญชีขนาดเล็ก เช่น กิจการเจ้าของคนเดียว อาจจะไม่ปฏิบัติตามการตรวจสอบตามขั้นตอนตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไปกำหนดไว้ เมื่อเปรียบเทียบกับสำนักงานสอบบัญชีขนาดกลางหรือขนาดใหญ่ ที่ต้องรักษามาตรฐานการตรวจสอบบัญชีเพื่อรักษาคุณภาพงานสอบบัญชี ศิลปพร ศรีจันทร์เพชร (2545) กล่าวว่า ธุรกิจขนาดย่อมโดยส่วนใหญ่มักตรวจสอบโดยสำนักงานสอบบัญชีขนาดเล็ก ซึ่งอาจไม่มีการมอบหมายงานตรวจสอบ และการแบ่งงานอย่างเพียงพอ กล่าวคือ ผู้สอบบัญชีอาจปฏิบัติงานตรวจสอบเพียงผู้เดียวโดยไม่มีผู้ช่วย หรือมีผู้ช่วยเพียงไม่กี่คน ในบางสถานการณ์ผู้สอบบัญชีอาจมีความจำเป็นต้องขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญที่เหมาะสมทั้งจากภายนอกและภายในสำนักงานเมื่อมีความจำเป็นหรือในกรณีที่ต้องอาศัยวิจารณ์ในประเด็นการตรวจสอบที่มีความซับซ้อน หรือมีความผิดปกติ

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ด้านการเงิน

1.1 ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีควรกำหนดราคาจากระดับความยากง่าย ซับซ้อนของข้อมูลทางบัญชีเป็นเกณฑ์ เพื่อรักษาคุณภาพงานสอบบัญชี มีควรมกำหนดราคางานสอบบัญชี

ตามมูลค่าของสินทรัพย์ หรือแข่งขันราคากับเพื่อนร่วมวิชาชีพ เป็นต้น

1.2 ควรกำหนดอัตราค่าจ้างพนักงานสอบบัญชี อยู่ในระดับที่สูงกว่าปัจจุบันโดยให้เหมาะสมกับสภาพของการทำงาน เพื่อเป็นการรักษาบุคลากรของสำนักงานได้เป็นอย่างดี

2. ด้านลูกค้า

สำนักงานสอบบัญชีควรประสานงานและชี้แจงผู้บริหารของบริษัทลูกค้าให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการเข้าไปตรวจสอบบัญชีของบริษัท เพื่อลดปัญหาความร่วมมือในการตรวจสอบบัญชีระหว่างพนักงานบัญชี และพนักงานของบริษัทลูกค้า

3. ด้านกระบวนการภายใน

3.1 สำนักงานสอบบัญชีควรวางแผนงานสอบบัญชีให้เหมาะสม กับระยะเวลาตรวจสอบ เพื่อลดปัญหาการรับรองงบการเงินล่าช้า

3.2 สำนักงานสอบบัญชีควรจัดสรรงานสอบบัญชีให้เหมาะสมกับจำนวนพนักงานสอบบัญชี หากปริมาณงานมากควรเพิ่มพนักงานสอบบัญชี

4. ด้านการเรียนรู้และพัฒนา

สำนักงานสอบบัญชีควรส่งเสริมพนักงานด้านการฝึกอบรม เพื่อให้พนักงานเพิ่มพูนความรู้ทางกฎหมาย มาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชี ประกาศและคำสั่ง และกฎระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานสอบบัญชี

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ พบว่าปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของสำนักงานสอบบัญชีมีผลกระทบต่อคุณภาพงานสอบบัญชี ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน การวางแผนงานสอบบัญชีรวมถึงการสอบทานงานสอบบัญชีตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป ผู้วิจัยจึงขอเสนอข้อคิดเห็นที่น่าจะเป็นประโยชน์ดังนี้

1. สำนักงานสอบบัญชีควรประสานงานกับลูกค้า เรื่องของการจัดเตรียมเอกสารเพื่อการตรวจสอบบัญชี เพื่อป้องกันปัญหาการตรวจสอบบัญชีล่าช้า

2. ควรมีการสอบทานงานตามหลักการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี เพื่อให้งานสอบบัญชีเป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป

3. สำนักงานสอบบัญชีควรส่งเสริมพนักงานด้านการฝึกอบรม เพื่อเป็นการเพิ่มเติมความรู้ทางกฎหมาย บัญชีและสอบบัญชี

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาปัญหาและอุปสรรค ในการปฏิบัติงานสำนักงานสอบบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร และทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยที่กระทบต่อคุณภาพงาน

สอบบัญชี ผู้วิจัยจึงขอเสนอให้ผู้สนใจที่ต้องการทำการศึกษาต่อไป มุ่งไปที่ปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลกระทบอย่างมีสาระสำคัญต่อคุณภาพงานสอบบัญชี การปฏิบัติงานของสำนักงานสอบบัญชี และกลุ่มประชากร ไม่จำเป็นต้องอยู่เพียงในเขตกรุงเทพมหานคร

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University